

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Romeinen 6, 5 - 7
Ochtenddienst

Broeders en zusters, in deze dienst willen we met elkaar luisteren naar de betekenis van het feit dat wij met de Here Jezus Christus zijn gekruisigd en opgestaan. Na de groet van de Here zullen we met elkaar zingen over de verschijning van God in zijn enorme macht. We doen dat met de woorden van Psalm 50 de verzen 1 en 2. Maar we gaan nu eerst staan om onze afhankelijkheid van de Here te belijden.

- 1. Lied : Psalm 50 : 1 en 2 (over de verschijning van God in zijn geweldige macht)**
- 2. Lezing van de wet**
- 3. Lied : Psalm 55 : 7 -9**
- 4. Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
- 5. Schriftlezing : Romeinen 5 : 18 – 6 : 14 en D.L. V art. 1 - 3**
- 6. Lied : Lied 408 : 1, 3, 4 en 6**
- 7. Tekst : Romeinen 6 : 5 – 7**
- 8. Lied : Psalm 116 : 2, 4 en 5 (God bevrijdt ons van uit de banden van de dood)**
- 9. Dankzegging en voorbede**
- 10. Slotzang : Psalm 116 : 7, 8 en 10**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Vorige week hebben we met elkaar Goede Vrijdag en het Paasfeest gevierd. Op Goede Vrijdag hebben we ons verdiept in de verschrikkelijke manier waarop, de Joden, Pontius Pilatus en zijn soldaten Jezus Christus Hem als Koning volkomen belachelijk hebben gemaakt. Maar ook hebben we gezien hoe de Here Jezus in dit lijden zich uitermate koninklijk heeft gedragen. Door de strijd met de duivel niet uit de weg te gaan. Door te volharden in de strijd zelfs toen geen mens Hem meer wilde of durfde steunen en Hij alleen moest vechten. Zo heeft onze Koning Jezus Christus geleden, gestreden en overwonnen.

En op Paaszondag hebben we gevierd dat de Here Jezus is opgestaan uit de dood. We hebben gevierd dat Hij leeft. En we hebben gezien dat Hij niet wilde dat Maria van Magdala Hem vasthield, omdat Hij op moest varen naar zijn Vader en onze Vader, naar zijn God en onze God. Om daar plaats te nemen op zijn troon en vanaf daar zijn bruid, zijn kerk, te beschermen en tot de bruiloft te voeren.

En nu broeders en zusters, jongens en meisjes, hopen we volgende week het Heilig Avondmaal met elkaar te vieren. Het Avondmaal dat deze Koning, onze Here Jezus Christus, voor ons heeft ingesteld om het geloof in ons te versterken en ons zo tot die bruiloft te voeren.

Maar zoals u wel weet, is het heel belangrijk dat we dat Avondmaal ook op een goede manier vieren, wil het tot eer van onze Koning zijn en tot versterking van ons persoonlijk en gezamenlijk geloof zijn. Met het oog op die viering wil ik u vanmorgen het Woord van God verkondigen onder het volgende thema:

Wie in Jezus Christus is gedoopt is met Hem gestorven en opgestaan.

We zullen daarbij twee dingen zien:

- 1. hoe dit kan,**
- 2. en hoe dit doorwerkt.**

We zullen dus eerst zien hoe het kan dat wie in Jezus Christus is gedoopt met Hem gestorven en opgestaan is. Vorige week zondag hebben we aan het einde van de preek met elkaar stil gestaan bij de vraag of we alleen met Pasen vieren dat onze Koning leeft, of dat Jezus Christus elke dag voor ons leeft. Beseffen we als we in de kerk zitten dat de Here Jezus Zelf in ons midden is? Dus dat Hij nu in ons midden is? Beseffen we

dat Hij volgende week ook in ons midden is als we het Heilig Avondmaal vieren? Ja, dat Hij zelfs zichtbaar en tastbaar in ons midden is in de tekenen van brood en wijn. Niet dat het brood en de wijn veranderd zijn in zijn lichaam en bloed. Maar wie in geloof het Heilig Avondmaal viert en met het oog van het geloof kijkt, is het brood het ware lichaam en de wijn het ware bloed van Christus. Precies zoals we dat belijden in artikel 35 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Dit artikel spreekt op een heel heldere en indringende manier over het Avondmaal. En ik zou u allemaal willen aanraden dat artikel in deze week eens rustig te lezen en te overdenken.

Maar nu naar de tekst. Ik heb drie verzen uitgekozen uit een lang betoog van Paulus. Een betoog dat begint in het eerste hoofdstuk en pas eindigt met hoofdstuk 8. Een betoog dat ook zeker niet tot de eenvoudigste uit het Woord van onze God hoort. Een betoog waarin het nauw luistert en waarin we onduidelijkheden in het ene vers moeten oplossen met de uitleg in volgende verzen. Dus weest u niet verbaasd als ik me niet al te precies aan de drie verzen van onze tekst houd.

De kern van onze tekst is dat wie in Jezus Christus gelooft met Hem is gestorven en opgestaan. Dat betekent dus dat wij, als wij in Jezus Christus geloven met Hem zijn gestorven en opgestaan. Ik weet niet of jullie, jongens en meisjes, je daar iets bij kunnen voorstellen? Want dit geldt natuurlijk ook voor jullie. Als jullie in de Here Jezus geloven zijn jullie met Hem gestorven, dus dood gegaan. En jullie zijn ook met de Here Jezus opgestaan uit de dood. Als ik aan jullie zou vragen of je je kunt herinneren dat je met de Here Jezus bent gestorven en opgestaan, dan zul je ongetwijfeld “nee” zeggen. En dat is helemaal niet zo gek, want dat zullen je vader en moeder ook zeggen. En er is ook geen gereformeerde dominee of professor die zich dat kan herinneren. Maar toch laat Paulus er geen misverstand over bestaan, want in vers 8 vat hij nog een keer samen wat hij heeft gezegd: “Indien wij dan met Christus gestorven zijn, geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven.”

Blijkbaar bedoelt Paulus dus niet dat wij ook op Golgotha gestorven zijn en uit het graf van Jozef van Arimatea zijn opgestaan. Maar wat bedoelt hij dan wel? Het is in het bijzonder vers 3 dat ons op het goede spoor zet. Dat wordt de vraag gesteld: Of weet u niet, dat wij allen die in Christus Jezus gedoopt zijn, in zijn dood gedoopt zijn? En de vraag veronderstelt het antwoord: natuurlijk weten we dat.

Er ligt dus een verbinding tussen onze doop en de Here Jezus. Maar wat is het verband tussen deze twee? Wat heeft de besprenkeling met water te maken met de Here Jezus en vervolgens met zijn dood? Dat wordt al meer duidelijk als we teruggaan naar de oorspronkelijke vorm van dopen. En daarmee ook naar de letterlijke betekenis van het Griekse woord voor dopen. Want dat woord betekent letterlijk “onderdompelen”. Bij de doop worden we als het ware ondergedompeld in Jezus Christus. Waarmee de zeer band die de dopeling met de Here Jezus heeft wordt zichtbaar en tastbaar gemaakt. In Galaten 3 vers 27 noemt Paulus de doop het met de Here Jezus bekleed worden. Je wordt door Hem omvat. Je wordt één met Hem. De doop verbindt ons dus heel sterk met de Here Jezus.

En die eenwording met de Here Jezus en dus ook met zijn dood, wordt in vers 5 uitgedrukt door de woorden “samengegroeid zijn”. Die woorden “samengegroeid zijn” verwijzen naar het beeld op van een plant. Een plant waarop takken zijn geënt. Bij enten wordt een tak verbonden met de stam en de wortels van een andere plant. En dan is de bedoeling dat ze samengroeien. Waardoor die tak dan voortaan één is met die stam en door die stam gevoed wordt. En ze dus één plant zijn geworden.

En zoals de tak het lot deelt van de stam omdat het van die stam afhankelijk is, zo is het ook met ons. Als wij door de doop met de Here Jezus zo nauw verbonden zijn dat we als één plant zijn, dan hebben we ook deel aan de dood en ook aan het leven. Als wij in Jezus Christus gedoopt zijn en in Jezus geloven, dan zijn wij één met de Here Jezus en delen we dus ook in de vruchten van zijn dood en opstanding.

We zijn dan niet echt gestorven, zoals de Here Jezus is gestorven. En we zijn ook niet echt opgestaan uit de dood, zoals de Here Jezus wel is opgestaan. Maar we delen wel in het resultaat van zijn dood en opstanding, omdat we één zijn met Hem. Omdat wij zullen zijn waar Hij is. Omdat wij niet los van Hem gedacht kunnen worden. Omdat wij één zijn.

Dat is de betekenis van de woorden dat wij in de Here Jezus Christus gestorven en opgestaan zijn. Dat in de eerste plaats.

In de tweede plaats zullen we zien, wat dit sterven en opstaan met de Here Jezus uitwerkt. Hoe moeten we dat voor ons leven nu uitwerken dat we met onze Koning gestorven en opgestaan zijn. Want wij zijn niet zo gestorven als onze Koning en ook niet op dezelfde wijze opgestaan. Paulus zegt daarover in vers 6 onze oude mens

medegekruisigd met Christus, om aan het lichaam van de zonde zijn kracht te ontnemen en wij niet langer slaven van de zonde zouden zijn. Toen wij samengroeiden met de Here Jezus werd onze oude mens medegekruisigd met de Here Jezus. De doop is verbonden aan de bekering. Dus aan het zich afwenden van het oude leven in zonden en aan het beginnen van een nieuw leven. De doop is verbonden met de wedergeboorte. Met een nieuwe start, een nieuw leven. En met het einde van de oude mens.

Die oude mens, dat is de mens uit Adam, waarover Paulus heeft gesproken aan het einde van hoofdstuk 5. De oude mens is de natuur waarmee we geboren worden. De natuur die naar zijn aard erop uit is God en zijn naaste te haten. De natuur die onbekwaam is tot enig goed. Die oude mens is medegekruisigd, opdat aan het lichaam van de zonde zijn kracht zou worden ontnomen.

Met lichaam van de zonde bedoelt Paulus het lichaam waarmee we geboren worden en in leven. Niet dat het lichaam op zichzelf zondig is. Het lichaam is niet verkeerd. Maar het lichaam is wel onder de macht van de zonde. En door het lichaam komt de zonde tot openbaring en uiting. En het is dit lichaam dat ons steeds weet tot zonde verleidt.

Maar als je kunt spreken van een “oude mens” dan is er ook sprake van een “nieuwe mens”. Eerst moet er iets nieuws komen wil je kunnen spreken van iets ouds. En dat nieuwe is de mens die met Jezus Christus is opgestaan tot een nieuw leven. Want door onze verbondenheid met Jezus is niet alleen onze oude mens met Christus gestorven, maar is er ook een nieuwe mens met Jezus opgestaan.

Zoals er bij de doop door onderdompeling eerst een afsterven is, namelijk als de mens onder water verdwijnt en wordt afgesneden van de voor zijn leven onmisbare zuurstof. Zo is er bij de doop ook een weer omhoog komen uit het water. Een nieuw begin. Een nieuw leven. Zoals er ook bij Christus een nieuw leven is. Zo werken het met Jezus sterven en opstaan in ons leven uit. Dat in de tweede plaats.

In de derde plaats zullen we zien, hoe dit sterven en opstaan met de Here Jezus doorwerkt. Deze vraag naar de doorwerking van dit sterven en opstaan met de Here Jezus is het eigenlijke onderwerp van Paulus in Romeinen 6. In Romeinen 5 vers 20 had hij namelijk geschreven, dat de wet gekomen is en dat deze ervoor heeft gezorgd dat de overtreding toenam. Want waar geen wet is, is overtreding ook niet zo duidelijk zichtbaar en kenbaar aanwezig. En waar de overtreding toenam is de zonde

toegenomen. En waar de zonde is toegenomen is de genade meer dan overvloedig geworden. Dus omdat er meer zonde is gekomen is er nu ook meer genade.

En nu zou iemand kunnen denken, wat Paulus in vers 1 van hoofdstuk 6 zegt. “Mogen we bij de zonde blijven, opdat de genade toeneme?” Een slimme catechisant zou het ook kunnen vragen. “Dominee, is het niet zo dat de genade van Christus toeneemt als er meer zonde is?” En dat is natuurlijk waar. Wie veel wordt kwijtgescholden, ontvangt meer genade dan wie weinig wordt kwijtgescholden. En dan zou hij vervolgens kunnen stellen, dat het dus zo is, dat God de grootheid van zijn genade nog meer kan laten zien als wij meer zonden doen. En dat we God dus het meest een plezier doen door te zondigen.

Maar Paulus laat zien dat dit dwaasheid is. Want hoe kunnen wij, die der zonde gestorven zijn, daarin nog leven? Of als we het in de woorden van het eerste punt zeggen. Hoe kun je nog in zonden blijven leven als je met Christus gestorven en opgestaan bent. En als we nu samengegroeid zijn met de Here Jezus, dan kan het toch niet anders dan dat we niet langer leven als die oude mens, maar dat we een nieuw leven beginnen. En dan kan het niet dat je zegt: laat ik maar zondigen, want dan kan de genade groeien. Want wie een nieuw leven begonnen is in verbondenheid met de Here Jezus Christus, die kan niet in zonden willen blijven leven. Die kan daarin geen vreugde meer vinden. Maar die gaat vreugde vinden in de liefde voor God en de liefde voor de naaste. Die gaat vreugde vinden in het goede doen. In het doen van de wil van zijn Vader en de wil van zijn Koning en de wil van de Heilige Geest die in hem is komen wonen.

En wat dat betreft kunnen we de vraag van vorige week zondag uitbreiden. Toen ik vroeg of Jezus voor u echt is opgestaan en voor u leeft. En wel zo: en gelooft u dat met Christus ook uw oude mens is gekruisigd en u met uw Koning ook zelf bent opgestaan uit de dood?

En om die vraag kunt u niet heen. Want het is ook de vraag van de zelfbeproeving. Want is de eerste vraag die daarbij hoort niet, of wij vanwege onze zonden een afkeer hebben van onszelf en ons voor God willen verootmoedigen? Is dit feitelijk niet de vraag hoe wij tegenover onze “oude mens” staan? Is het feitelijk niet de vraag of wij die oude mens haten?

En is het derde van de zelfbeproeving niet de vraag of we als nieuwe mensen willen leven? Als mensen die gezind zijn voortaan uit dankbaarheid met heel ons leven God te dienen en voor zijn aangezicht te oprecht te wandelen?

Nu vraagt u zich misschien af hoe het met het tweede punt van de zelfbeproeving zit. Dat had ik bewust nog even overgeslagen. Omdat er nog één punt is dat ik aan de orde moet stellen. Vers 6 zegt dat aan het lichaam van de zonde zijn kracht wordt ontnomen en wij niet langer slaven van de zonde zouden zijn. Nu zou ik me voor kunnen stellen dat dit woord onder ons tot onrust leidt. Want voelen we niet allemaal dagelijks de kracht van het lichaam van de zonde? Van die oude mens? Trekt die niet dagelijks aan ons? En weet hij ons niet dagelijks tot zonden te verleiden? En voelen we ons niet geregeld slaven van onze oude mens? Omdat hij zo vaak sterker is dan wij? Betekent dat dus dat we niet echt geloven? Dat we niet echt met Jezus samengegroeid zijn?

Er zijn er die dat inderdaad beweren. Vooral in evangelische kringen kom je een dergelijk geluid zeer geregeld tegen. Daar is vaak veel optimisme over de kracht van de opgestane mens in Jezus Christus. En worden zonden toegeschreven aan gebrek aan geloof. En ook onder ons zijn er wel mensen die veel sympathie hebben of hebben gehad voor dergelijke gedachten. Ik denk in het bijzonder aan bepaalde stukken van A. Kamsteeg in het Nederlands Dagblad van enkele jaren terug. En op het eerste gezicht is dit ook heel aantrekkelijk. Want het opent de mogelijkheid dat wij al in deze bedeling vrij kunnen worden van het doen van zonden. Maar in de praktijk blijkt dit denken de gelovige vreselijk in nood te brengen. Want iedere zonde die hij nog doet, is dus het gevolg van gebrek aan geloof. En hij gaat dus werken aan zijn geloof. Meer en meer, tot hij de moed verliest. Want wij kunnen in dit leven die oude mens niet compleet het zwijgen opleggen.

Het is zoals we in Zondag 45 van de catechismus belijden: zelfs de allerheiligsten bereiken in dit leven niet meer dan een klein begin van de gehoorzaamheid die God van ons vraagt. En in de Dordtse Leerregels, we hebben het gelezen, belijden we dat God ons wel bevrijdt van de tirannie en de slavernij van de zonde. Maar God verlost ons in dit leven niet helemaal van het vlees en het lichaam van de zonde. Waardoor wij in onze zwakheid elke dag weer zondigen en er zelfs aan onze beste werken gebreken kleven.

Wij ontsnappen dus niet aan de verleidingen en de kracht van het lichaam van de zonde, zoals we elke dag allemaal ervaren. Maar dat is niet wat er in onze tekst staat. Want wat

er in vers 6 bedoeld wordt met het feit dat aan de zonde zijn kracht wordt ontnomen en wij niet langer slaven van de zonde zijn, werkt Paulus uit in vers 7; waar hij zegt: want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.

Het gaat hier dus om het **rechtens** vrij zijn van de zonde. Naar het recht van het Oude Testament was de mens vervloekt als hij zich niet hield aan alles wat geschreven stond in de wet van God. Wie de wet overtrad was de dood schuldig. Maar hoe zit het dan als we al gestorven zijn? Als we met Christus gestorven zijn? God straft onze zonden niet twee maal. En dus, omdat wij met Jezus Christus gestorven zijn, zijn wij rechtens vrij van de zonden. Zijn wij ook geen slaven van de zonden meer. Alsof hij nog onze heer en meester is. Nee, nu wij met Jezus gestorven zijn, heeft die oude heer geen zeggenschap meer over ons. Want wij zijn naar het recht van God vrij. Dat is wat Paulus bedoelt. En zo is het ook.

Omdat u met de Here Jezus Christus gestorven bent bent u vrij van de zonden, vrij van een nieuwe veroordeling, want voor uw zonden is al betaald. Voor uw zonden bent u al gestorven. Niet zelf. Maar omdat u in Jezus Christus gelooft is uw oude mens medegekruisigd met Christus. En of u dat gelooft is de tweede vraag van de zelfbeproeving. Gelooft u Gods vaste beloften, dat al uw zonden u vergeven zijn, alleen om het lijden en sterven van Christus en dat de gerechtigheid van Christus u zo volkomen toegerekend en geschonken is, alsof u in eigen persoon voor al uw zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht had.

Vorige week zondag vroeg ik u: gelooft u dat uw Koning Jezus Christus leeft? Vandaag vraag ik u: gelooft u dat u samengegroeid met uw Koning en zo mag delen in de vruchten van zijn sterven en opstanding? Zodat u weet dat uw zonden u nooit meer worden toegerekend en u geniet van het nieuwe leven dat ontvangen hebt.

Amen

In 5 : 20 gezegd: waar de zonde toenam, werd de genade nog groter > gevaar voor misverstand

Paulus lost de spanning tussen genade en het doen van goede werken niet op door afbreuk te doen aan de genade. We zullen laksheid in het doen van goede werken ook nooit mogen oplossen door van Gods genade af te doen. Door via een achterdeur goede

werken of zelfs de waarde van het geloof tot reden te maken van onze verzoening met God.

Ook mag de genade nooit goedkoop worden, zodat we maar zondigen want er is toch wel genade voor ons.

Vers 2: Volstrekt niet: de weg van zonde doen om de genade te laten groeien is niet begaanbaar. Motivatie in de verzen 2 – 11 en in 12 - 14 het positieve laten zien.

Iemand die gelovig is is de zonde gestorven. Hoe zou hij daar dan nog in kunnen leven?

Amen